

KARTA MODUŁU KSZTAŁCENIA

I. Informacje ogólne

1 Nazwa modułu kształcenia ETYKA i DEONTOLOGIA MEDYCZNA											
2 Nazwa jednostki prowadzącej moduł Wydział Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych Katedra Zdrowia Zakład Zdrowia Publicznego											
3 Kod modułu 08.1 VIII 2/3 002			4 Grupa treści kształcenia specjalnościowe			5 Typ modułu obowiązkowy					
6 Poziom studiów (studia II stopnia)		7 Liczba punktów ECTS 2		8 Poziom przedmiotu (podstawowy,)							
9 Rok studiów, semestr (II rok – semestr III – zimowy) specjalność: Medycyna ratunkowa		10 Liczba godzin w semestrze				11 Liczba godzin w tygodniu 2					
		Wyk.	Ćw.	Lab.	Sem.	Proj.	Wyk.	Ćw.	Lab.	Sem.	Proj.
		15	15	-	-	-	1	1	-	-	-
studia stacjonarne studia niestacjonarne											
12 Język wykładowy: polski											
13 Wykładowca (wykładowcy) mgr M. Ryszkowski											

II. Informacje szczegółowe

14 Wymagania wstępne

1.

15 Cele przedmiotu

C1	zapoznanie etyką, moralnością i podstawami filozofii, etyką zawodową
C2	zapoznanie z kodeksami etyki zawodowej w Polsce i na świecie
C3	zapoznanie z najważniejszymi problemami współczesnej medycyny w oparciu o wiedzę bioetyczną
C4	zapoznanie z podstawowymi pojęciami z zakresu deontologii.
C5	kształtowanie umiejętności dyskusowania, przedstawiania swoich poglądów i przytaczania racjonalnych dowodów na ich potwierdzenie

16 Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

nr	student, który zaliczył przedmiot, potrafi:	odniesienie do celów
----	---	----------------------

		przedmiotu
K_W38	Posiada wiedzę obejmującą teorię, terminologię i metodykę w zakresie wybranej i zrealizowanej podczas studiów specjalności	C1-C5
K_U03	Posiada umiejętności oceniania jakości i skuteczności komunikowania na różnych poziomach	
K_U06	Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informację z różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy na temat zagrożeń i problemów zdrowotnych określonej zbiorowości	C1-C5
K_U07	Potrafi przedstawić wyniki badań w postaci samodzielnie przygotowanej prezentacji, rozprawy, referatu zawierającej opis i uzasadnienie celu pracy, przyjętą metodologię, wyniki oraz ich znaczenie na tle innych podobnych badań	C1-C5
K_U10	Posiada umiejętność samodzielnego proponowania rozwiązań konkretnego problemu i przeprowadzenia procedury podjęcia rozstrzygnięć w tym zakresie	C1-C5
K_U27	Posiada szerokie umiejętności właściwe dla poszczególnych i wybranych i zrealizowanych specjalności	C1-C5
K_K01	Zna poziom swoich kompetencji i jest gotów do korzystania z pomocy ekspertów, współpracuje w zespole interdyscyplinarnym, zgodnie z zasadami etyki zawodowej i uregulowaniami prawnymi	C1-C5
K_K04	Ma świadomość pełnionej roli społecznej	C1-C5
K_K09	Posiada zdolność formułowania przejrzystych i szczegółowych wypowiedzi ustnych i pisemnych, a także wyjaśniania swojego stanowiska w sprawach będących przedmiotem dyskusji, rozważając zalety i wady różnych rozwiązań	C1-C5
K_K11	Przestrzega zasad etycznych w obowiązujących w badaniach naukowych i organizacji pracy innych ludzi, mając na uwadze patologiczne zjawiska, mogące wystąpić w miejscu pracy.	C1-C5

17 Treści programowe				
	forma zajęć - wykłady	liczba godzin S	liczba godzin NS	odniesienie do efektów kształcenia dla przedmiotu
W1	Wprowadzenie do etyki. Etyka i jej rodzaje. Moralność. Deontologia jako nauka o obowiązkach	1		K_W38
W2	Sofiści i Protagoras – poglądy na temat prawa naturalnego.	1		K_W38
W3	Aretologia nauka o cnotach - cnota jako dobro.	1		K_W38
W4	Systemy etyczne: hedonizm i eudajmonizm.	1		K_W38
W5	Hipokrates – ojciec medycyny, przysięga lekarska. Przysięgi w zawodach medycznych.	1		K_W38
W6	Prawo pacjenta do prawdy np. temat stanu zdrowia. poglądy św. Tomasza z Akwinu.	1		K_W38
W7	Nihilizm – koncepcja i konsekwencje filozofii człowieka Fryderyka Nietzschego.	1		K_W38
W8	Problemy eutanazji, aborcji, in vitro i innych dylematów współczesnej medycyny.	2		K_W38
W9	Świat wartości moralnych. Fenomenologiczna etyka wartości M. Schelera.	1		K_W38
W10	Deontologia wobec aksjologii. Personalizm czy utilitaryzm jest właściwą podstawą etyki.	1		K_W38
W11	Wzory osobowe w medycynie – ideały moralne	1		K_W38
W12	Hospicjum – wolny wybór czy dylemat	1		K_W38

W13	Kodeksy etyki zawodowej i ich historia	1		K_W38
	suma godzin	15		
			liczba godzin NS	odniesienie do efektów kształcenia dla przedmiotu
ĆW1	Moralność w życiu człowieka.	1		K_W38
ĆW2	Dylematy etyczne w praktyce – analiza przypadków	1		K_U03, K_U06, K_U07, K_U10, K_U27, K_K01, K_K09, K_K11,
ĆW3	Sokrates i jego poglądy na temat moralności.	1		K_W38
ĆW4	Prawda i kłamstwo w życiu człowieka.	1		K_W38, K_U03,
ĆW5	Eudajmonistyczna etyka umiaru u Arystotelesa i teoria Platona.	1		K_W38
ĆW6	Nadzieja i cierpienie w życiu człowieka.	1		K_W38, K_U03,
ĆW7	Przysięgi w zawodach medycznych.	1		K_U06,
ĆW8	Karta Praw Pacjenta i Dziecka w szpitalu, przestrzeganie norm.	1		K_U03, K_U06,
ĆW9	Filozofia Fryderyka Nietzschego – ocena współczesna.	1		K_W38
ĆW10	Analiza fragmentów encyklik: <i>Evangelium vitae</i> , <i>Veritatis splendor</i> . Personalizm K. Wojtyły.	1		K_W38, K_U03,
ĆW11	Wartości moralne w życiu osobistym i zawodowym pracownika ochrony zdrowia - wzory osobowe w życiu ludzi.	1		K_W38, K_U03, K_U06, K_U07, K_U10, K_U27, K_K04, K_K09
ĆW12	Wybory moralnie dobre – analiza przypadków.	1		K_U03, K_U06, K_K01, K_K04, K_K11,
ĆW13	Dylematy etyczne pracownika hospicjum	2		K_W38, K_U06, K_U10,
	suma godzin	15		
	forma zajęć - laboratoria	liczba godzin S	liczba godzin NS	odniesienie do celów przedmiotu
	suma godzin			

18 Narzędzia/metody/formy dydaktyczne

1. wykład
2. dyskusja
3. prezentacja multimedialna
4. akty prawne, kodeksy etyki zawodowej
5. opisy przypadków

19 Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)

- F1. praca pisemna
- P1. test

20 Obciążenie pracą studenta

forma aktywności	średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	S	NS
Godziny kontaktowe z nauczycielem (wykłady, ćwiczenia)	30	
Przygotowanie się do zaliczenia	5	
Przygotowanie się do zajęć	5	
studiowanie literatury	5	
przygotowanie pracy pisemnej	5	
SUMA	50	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2	

21 Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. *Etyka w medycynie - wczoraj i dziś : wybrane zagadnienia / pod red. nauk. Krystyny Basińskiej i Jacka Halasza.* - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2013.

2. *Etyczne aspekty decyzji medycznych / pod red. Jana Hartmana, Marcina Waligóry.* - Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2011.

3. *Etyka wobec współczesnych dylematów / red. Krzysztof Kalka, Andrzej Papużyński.* - Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2006.

4. Jan Paweł II (encykliki) - *Evangelium vitae, Veritatis splendor,*

5. Adamkiewicz Marek (1953-)

Od etyki do bioetyki / Marek Adamkiewicz. - Warszawa : Wojskowa Akademia Techniczna, 2007

6. *Tatarkiewicz Władysław (1886-1980)*

Historia filozofii. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003. -

Literatura uzupełniająca:

1. T. Beauchamp, J.F. Childress, *Zasady etyki medycznej*, Warszawa 1996,

2. H. Wolff, D. Pedersen, R. Rosenberg, *Filozofia medycyny*, Warszawa 1993

22 Formy oceny - szczegóły

nr efektu	na ocenę 2 (ndst)	na ocenę 3 (dst)	na ocenę 4 (db)	na ocenę 5 (bdb)
-----------	-------------------	------------------	-----------------	------------------

K_W38	Student nie potrafi zdefiniować terminu etyka, moralność, nie zna rodzajów etyki i podstaw deontologii. Charakteryzuje niedokładnie obowiązek i powinność moralną. Ma znaczny problem w określaniu poglądów sofistów i Protagorasa. Zna tylko niektóre cnoty moralne. Posiada ograniczoną wiedzę na temat etyki eudajmonistycznej i hedonistycznej, nie potrafi ocenić nadziei i cierpienia. Posiada znaczne braki w wiedzy usystematyzowaną wiedzę z zakresu filozofii Hipokratesa i Tomasza z Akwinu. Nie zna filozofii nihilistycznej Nietzschego. Zna niektóre dylematy etyczne. Ma znaczne problemy w charakteryzowaniu wartości moralnych i etyki wartości Schellera. Nie rozumie terminów personalizm i utilitaryzm. Nie zna wzorów osobowych w medycynie. Posiada niewielką wiedzę na temat funkcjonowania hospicjum, problemów moralnych pracowników hospicjum oraz kodeksów etyki zawodowej. Określa błędnie moralność w życiu człowieka. Nie zna poglądów Sokratesa na temat moralności, nie rozróżnia kłamstwa i prawdy, nie zna etyki umiaru w teorii Arystotelesa i Platona. Posiada niewielką wiedzę na temat roli nadziei i cierpienia w życiu człowieka. Nie zna encyklik papieskich. Ma znaczne problemy ze wskazaniem wzorów osobowych w życiu jednostki.	Student potrafi zdefiniować termin etyka, moralność oraz wskazać rodzaje etyki. Zna podstawy deontologii. Charakteryzuje pobieżnie obowiązek i powinność moralną. Ma problem w określaniu poglądów sofistów i Protagorasa. Zna niektóre cnoty moralne. Posiada niepełną wiedzę na temat etyki eudajmonistycznej i hedonistycznej, nie zawsze prawidłowo ocenia nadzieję i cierpienie. Posiada nie usystematyzowaną wiedzę na temat filozofii Hipokratesa i Tomasza z Akwinu. Określa pobieżnie filozofię nihilistyczną Nietzschego. Zna niektóre zagadnienia i problemy związane z dylematami etycznymi. Ma problemy w charakteryzowaniu wartości moralnych i etyki wartości Schellera. Nie do końca rozumie terminy personalizm i utilitaryzm. Zna wzory osobowe w medycynie. Posiada wiedzę na temat funkcjonowania hospicjum, problemów moralnych pracowników hospicjum oraz kodeksów etyki zawodowej. Określa moralność w życiu człowieka. Nie zna poglądów Sokratesa na temat moralności, nie rozróżnia kłamstwa i prawdy, nie zna etyki umiaru w teorii Arystotelesa i Platona. Posiada niewielką wiedzę na temat roli nadziei i cierpienia w życiu człowieka. Nie zna encyklik papieskich. Ma nieznaczne problemy ze wskazaniem wzorów osobowych w życiu jednostki.	Student potrafi zdefiniować termin etyka, moralność oraz wskazać rodzaje etyki. Zna podstawy deontologii. Charakteryzuje obowiązek i powinność moralną. Ma problem w określaniu poglądów sofistów i Protagorasa. Zna cnoty moralne. Posiada wiedzę na temat etyki eudajmonistycznej i hedonistycznej. Etycznie określa nadzieję i cierpienie. Posiada wiedzę na temat filozofii Hipokratesa. Prawidłowo interpretuje poglądy Tomasza z Akwinu. Określa filozofię nihilistyczną Nietzschego. Zna zagadnienia i problemy związane z dylematami etycznymi. Prawidłowo charakteryzuje wartości moralne i etykę wartości Schellera. Nie do końca rozumie terminy personalizm i utilitaryzm. Zna wzory osobowe w medycynie. Posiada wiedzę na temat funkcjonowania hospicjum, problemów moralnych pracowników hospicjum oraz kodeksów etyki zawodowej. Określa moralność w życiu człowieka. Nie zna poglądów Sokratesa na temat moralności. Rozróżnia kłamstwo i prawdę, oraz zna etykę umiaru w teorii Arystotelesa i Platona. Posiada wiedzę na temat roli nadziei i cierpienia w życiu człowieka. Zna wybrane encykliki papieskie. Potrafi wskazać wzory osobowe w życiu jednostki.	Student potrafi bezbłędnie zdefiniować termin etyka, moralność oraz wskazać rodzaje etyki. Zna podstawy deontologii. Charakteryzuje obowiązek i powinność moralną. Potrafi określić poglądy sofistów i Protagorasa. Zna cnoty moralne. Posiada wiedzę na temat etyki eudajmonistycznej i hedonistycznej. Etycznie określa nadzieję i cierpienie. Posiada wiedzę na temat filozofii Hipokratesa. Prawidłowo interpretuje poglądy Tomasza z Akwinu. Określa filozofię nihilistyczną Nietzschego. Zna zagadnienia i problemy związane z dylematami etycznymi. Prawidłowo charakteryzuje wartości moralne i etykę wartości Schellera. Rozumie terminy personalizm i utilitaryzm. Zna wzory osobowe w medycynie. Posiada wiedzę na temat funkcjonowania hospicjum, problemów moralnych pracowników hospicjum oraz kodeksów etyki zawodowej. Określa moralność w życiu człowieka. Zna poglądy Sokratesa na temat moralności. Rozróżnia kłamstwo i prawdę, oraz zna etykę umiaru w teorii Arystotelesa i Platona. Posiada wiedzę na temat roli nadziei i cierpienia w życiu człowieka. Zna encykliki papieskie. Potrafi wskazać wzory osobowe w życiu jednostki.
-------	---	---	---	--

K_U03,	Nie potrafi rozpoznać dylematów moralnych współczesnej medycyny. Ma znaczny problem w proponowaniu rozwiązań. Nie dostrzega konieczności prawdy i unikania kłamstwa w życiu człowieka. Nie rozumie roli i znaczenia nadziei i cierpienia w życiu człowieka. Zna ale nie zawsze przestrzega Karty Praw Pacjenta, Dziecka, nie posiada wystarczającej wiedzy na ten temat. Nie potrafi analizować tekstów encyklik papieskich. Często nie przestrzega wartości moralnych w życiu, rzadko próbuje odróżniać dobro od zła moralnego. Rozpoznaje z pomocą niektóre dylematy etyczne pracownika hospicjum.	Potrafi z pomocą rozpoznać dylematy moralne współczesnej medycyny. Ma problem w proponowaniu rozwiązań. Nie zawsze prawidłowo rozróżnia prawdę i kłamstwo w życiu człowieka. Nie zawsze rozumie rolę i znaczenie nadziei i cierpienia w życiu człowieka. Zna i przestrzega Kartę Praw Pacjenta, Dziecka, posiada wiedzę na ten temat. Nie potrafi analizować tekstów encyklik papieskich. Stara się przestrzegać wartości moralnych w życiu, próbuje odróżniać dobro od zła moralnego. Rozpoznaje niektóre dylematy etyczne pracownika hospicjum.	Potrafi rozpoznać dylematy moralne współczesnej medycyny i zaproponować ich rozwiązanie. Prawidłowo rozróżnia prawdę i kłamstwo w życiu człowieka. Rozumie rolę i znaczenie nadziei i cierpienia w życiu człowieka. Zna i przestrzega Kartę Praw Pacjenta, Dziecka, posiada wiedzę na ten temat. Nie potrafi analizować tekstów encyklik papieskich. Przestrzega wartości moralnych w życiu, potrafi odróżniać dobro od zła moralnego. Rozpoznaje dylematy etyczne pracownika hospicjum.	Potrafi rozpoznać dylematy moralne współczesnej medycyny i zaproponować ich rozwiązanie. Prawidłowo rozróżnia prawdę i kłamstwo w życiu człowieka. Rozumie rolę i znaczenie nadziei i cierpienia w życiu człowieka. Zna i przestrzega Kartę Praw Pacjenta, Dziecka, posiada wiedzę na ten temat. Posiada umiejętność analizowania tekstów encyklik papieskich. Przestrzega wartości moralnych w życiu, potrafi odróżniać dobro od zła moralnego. Rozpoznaje dylematy etyczne pracownika hospicjum.
K_U06,	Potrafi rozpoznać z pomocą tylko niektóre dylematy moralne współczesnej medycyny nie potrafi zaproponować ich rozwiązania. Nie zawsze szanuje godność pacjenta/człowieka nie do końca rozumie znaczenie przestrzegania przysięgi w zawodach medycznych. Przestrzega zwykle praw pacjenta, dostrzega problemy bio-etyczne. Nie zna historii kodeksów etycznych, nie rozumie ich treści. Nie jest wzorem do naśladowania.	Potrafi rozpoznać niektóre dylematy moralne współczesnej medycyny i zaproponować ich rozwiązanie. Stara się szanować godność pacjenta/człowieka i znaczenie przestrzegania przysięgi w zawodach medycznych. Przestrzega zwykle praw pacjenta, dostrzega problemy bio-etyczne. Zna bardzo pobieżnie historię kodeksów etycznych nie zawsze rozumie treść tych dokumentów. Stara się rozwiązywać problemy podopiecznych Nie zawsze jest wzorem do naśladowania.	Potrafi rozpoznać dylematy moralne współczesnej medycyny i zaproponować ich rozwiązanie. Szanuje godność pacjenta/człowieka rozumie znaczenie przestrzegania przysięgi w zawodach medycznych. Przestrzega praw pacjenta, dostrzega problemy bio-etyczne. Zna pobieżnie historię kodeksów etycznych i rozumie treść tych dokumentów. Prawidłowo rozwiązuje problemy podopiecznych szanując ich godność. Jest wzorem do naśladowania, prezentuje wysokie wartości moralne we własnym życiu.	Potrafi rozpoznać samodzielnie dylematy moralne współczesnej medycyny i zaproponować ich rozwiązanie. Szanuje godność pacjenta/człowieka rozumie znaczenie przestrzegania przysięgi w zawodach medycznych. Przestrzega praw pacjenta, dostrzega problemy bio-etyczne. Zna historię kodeksów etycznych i rozumie treść tych dokumentów. Prawidłowo rozwiązuje problemy podopiecznych szanując ich godność. Jest wzorem do naśladowania, prezentuje wysokie wartości moralne we własnym życiu.
K_U07, K_U10, K_U27, K_K01, K_K04, K_K09, K_K11	Nie potrafi przygotować opisu dylematu etycznego. Nie proponuje rozwiązań problemu. Ma znaczną trudność w opracowaniu zagadnienia związanego z wartościami moralnymi w życiu człowieka.	Ma znaczny problem w przygotowaniu opisu dylematu etycznego. Nie zawsze umiejętnie proponuje rozwiązania. Pomocą opracowuje zagadnienie związane z wartościami moralnymi w życiu człowieka	Potrafi przygotować opis dylematu etycznego. Nie zawsze umiejętnie proponuje rozwiązania. Prawidłowo opracowuje zagadnienie związane z wartościami moralnymi w życiu człowieka	Potrafi przygotować dokładny opis dylematu etycznego. Umiejętnie proponuje rozwiązania. Prawidłowo opracowuje zagadnienie związane z wartościami moralnymi w życiu człowieka

III. Inne przydatne informacje

22 Inne przydatne informacje o przedmiocie

1. Informacja, gdzie można zapoznać się z prezentacjami do zajęć, instrukcjami do laboratorium, itp.
2. Informacje na temat miejsca odbywania zajęć.
3. Informacja na temat terminu zajęć (dzień tygodnia/godzina).
4. Informacja na temat konsultacji (godziny+miejsce).

Tabela podsumowująca.

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu do efektów zdefiniowanych dla całego programu („kierunkowych”)	Cele przedmiotu	Treści programowe	Narzędzia dydaktyczne	Sposób oceny
EK01	K_W38	C1-C5	W1-13 ćw1-6, 9,10,11,14	1, 2, 3, 5	P1, F1
EK02	K_U03	C1-C5	ćw 2, 4, 6, 8, 10,11, 12, 13	1, 2, 3, 5	P1, F1
EK03	K_U06	C1-C5	Ćw 2, 7, 8, 11, 12, 13	1, 2, 3, 5	P1, F1
EK04	K_U07	C1-C5	ćw 2, 11	1, 2, 3, 5	P1, F1
EK05	K_U10	C1-C5	ćw 2, 11, 13	1, 2, 3, 5	P1, F1
EK06	K_U27	C1-C5	ćw 2, 11,	1, 2, 3, 5	P1, F1
EK07	K_K01	C1-C5	ćw 2,12	1, 2, 3, 5	P1, F1
EK08	K_K04	C1-C5	ćw 11,12	1, 2, 3, 5	P1, F1
EK09	K_K09	C1-C5	ćw 2	1, 2, 3, 5	P1, F1
EK010	K_K11	C1-C5	ćw 2,12	1, 2, 3, 5	P1, F1